

EEN AANVULLENDE REACTIE OP DE "LIJST VAN DE RECENTE NIET-MARIENE MOLLUSKEN VAN BELGIE".

E. DUMOULIN

Eind vorig jaar verscheen van de hand van dr. J.L. Van Goethem een systematische lijst van de Belgische land-, zoet- en brakwatermollusken in de serie 'Studiedocumenten' van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (Brussel). Deze lijst is voor ons strandwerkers interessant omdat ook de brakwatermollusken opgenomen zijn, soorten die we op onze, zij het meer marien georiënteerde, paden eveneens kunnen tegenkomen.

Voor de globale kritische belichting en de bespreking van het landslakkengedeelte van het studiedocument verwijs ik graag naar de artikels van respectievelijk Backeljau (1984) en de Winter (1984). Hierop aansluitend wil ik echter nog enkele extra opmerkingen kwijt i.v.m. bepaalde brakwatermollusken.

Hydrobia stagnorum (Gmelin)/*Hydrobia ventrosa* (Montagu)

In de lijst wordt *H. ventrosa* (Montagu) als synoniem van *H. stagnalis* (Gmelin) beschouwd. Recent onderzoek dienaangaande (Bank et al., 1979) heeft echter aangetoond dat het hier wel degelijk om twee aparte soorten zou gaan. Uit correspondentie met de auteur mocht blijken dat er over dit onderwerp nog een zekere terughoudendheid bestaat omdat een en ander in de praktijk nog niet voldoende bevestigd bleek te zijn. Persoonlijk kan ik mij echter vrij goed aansluiten bij de opvattingen van Bank et al. (1979). De Winter (1984) heeft gelijk wanneer hij schrijft dat *H. ventrosa* (Montagu) zeker in België voorkomt. Ondergetekende vond ze levend in de binnendijkse brakwatergebiedjes van de Zwinstreek (Dievegatkreek en aanpalende grachtjes: 1983 en 1984) en in de spuikom van Oostende (1984). *H. stagnorum* (Gmelin) wordt door Leloup & Miller (1940) vermeld uit de spuikom van Oostende. Gezien de in die tijd nog verwarde taxonomische situatie van de soort betreft het hier waarschijnlijk *H. ventrosa* (Montagu). Adam (1960) noteert *H. stagnorum* (Gmelin) van "les eaux saumâtres du littoral et du Bas-Escaut". De bijgaande afbeelding en beschrijving hebben echter duidelijk betrekking op *H. ventrosa* (Montagu). Het voor-

komen van de echte *H. stagnorum* (Gmelin) in België moet dus inderdaad nog altijd bevestigd worden.

Limapontia depressa Alder & Hancock

In de lijst wordt over het algemeen wel aandacht besteed aan de belangrijkste variëteiten van bepaalde species. In dit verband mocht m.i. bij de Opisthobranch *Limapontia depressa* Alder & Hancock wel de karakteristieke variëteit *pellucida* Kevan (beschrijving zie Thompson & Brown, 1976) opgenomen worden, die o.a. door Leloup & Konietzko (1956) in 1952 op het Galgeschoor (Lillo) langs de Westerschelde gevonden werd.

Cerastoderma glaucum (Poiret)

De Brakwaterkokkel, een belangrijke vertegenwoordiger van onze brakwaterfauna, ontbreekt in Van Goethems lijst. Door Leloup (1973) werd reeds op het voorkomen van de soort in de spuikom van Oostende gewezen. Een uitgebreide inventarisatie werd door ondergetekende uitgevoerd (Dumoulin, 1983) waarbij de Zwinstreek als belangrijkste vindplaats voor ons land te noteren viel.

Uit de inleiding van het studiedocument blijkt dat de auteur zich terdege bewust is van het niet definitieve karakter van de lijst. Om toch een zo groot mogelijke volledigheid voor de toekomst na te streven, werd een oproep gedaan om alle verbeteringen en/of aanvullingen op de lijst kenbaar te maken. Bij deze is dit dan ook gebeurd. De opzet van het werk blijft echter zonder meer een zeer prijzenswaardig initiatief en is een stimulans om het onderzoek naar onze malacologische fauna verder te zetten.

Literatuur

- Adam, W., 1960. Mollusques I. Mollusques terrestres et dulci-
coles. Faune de Belgique. Patr. Inst.r.Sci.nat.Belg., 402 pp.,
16 pl., 163 fig., 4 pl. col.
- Backeljau, Th., 1984. Boekbespreking. Gloria Maris, 23 (8):
186-188.
- Bank, R.A., L.J.M. Butot & E. Gittenberger, 1979. On the iden-
tity of *Helix stagnorum* Gmelin, 1791 and *Turbo ventrosus*

- Montagu, 1803 (Prosobranchia, Hydrobiidae). Basteria, 43 (1-4): 51-60.
- De Winter, A.J., 1984. Boekbespreking. Corr.bl.Ned.Mal.Ver., 221: 1619-1621.
- Dumoulin, E., 1983. De verspreiding van *Cerastoderma glaucum* (Poiret, 1789) langs de Vlaamse en Zeeuwsvlaamse kust. De Strandvlo, 3 (1): 3-9.
- Leloup, E., 1973. Recherches sur l'Ostréiculture dans le bassin de chasse d'Ostende en 1970 et 1971. Bull.Inst.r.Sci.nat. Belg., Biologie, t.49, no.10.
- Leloup, E. & B. Konietzko, 1956. Recherches biologiques sur les eaux saumâtres du Bas-Escaut. Mém.Inst.r.Sci.nat.Belg., 132: 1-100, 5 pl.
- Leloup, E. & O. Miller, 1940. La flore et la faune du bassin de chasse d'Ostende (1937-1938). Mém.Inst.r.Sci.nat.Belg., 94: 1-123, 3 pl.
- Thompson, T.E. & G.H. Brown, 1976. British Opisthobranch Molluscs. Synopses of the British Fauna (N.S.), 8: 1-203.
- Van Goethem, J.L., 1984. Lijst van de recente niet-mariene mollusken van België. Studiedocumenten K.Belg.Inst.Nat.Wet., 16: 1-35.

De Wulk 8
8390 Knokke-Heist

AKTIVITEITENKALENDER

zondag 27 oktober: niet naar Saaftinge, maar wel naar de Belgische brakwaterschorren aan de Beneden-Schelde. Die liggen vlak naast het Verdrongen Land. Manu Dumoulin, die deze hoek regelmatig bezoekt, zal er ons wegwijs maken. Afspraak om 8h30 in het dorpscentrum van Doel (of wat er nog van overblijft).

Allerheiligenreis naar de Boulonnais: zie blz. 94 !

zondag 24 november: Halve Maan te Oostende, wandelen in de wintertervloedlijn. Met F. Kerckhof om 14h aan de vuurtoren zijn.

zondag 22 december: onze Kerstklassieker naar De Panne. Een ekskursie die niet kan mislukken: valt het strand tegen, dan zijn er nog de vissersverhalen in het café op de hoek. Afspraak met R. Billiau om 14h aan het Leopoldmonument.